

ACTA DIURNA

Билтен Правног факултета Универзитета у Београду Број 14, децембар 2006 / јануар 2007.

Реч (новог) уредника

Један уман човек је рекао: Оправдај себе на почетку, лакше ћеш грешити касније.

Ниједном уреднику није лако, па ни уреднику *Acta Diurna*. Додуше, околности које овом уреднику иду на руку су небројене. Има сјајан сараднички тим који чини читав наш колектив, а ниједан уредник на свету не може да се подичи са толико умних и креативних аутора. *Acta Diurna* ужива пуну подршку Управе факултета на челу са врлим деканом, проф. др Мирком Васиљевићем и може мирно да се посвети прикупљању и слагању текстова уместо да разбија главу како да прода свој тираж и обезбеди квалитетне спонзоре. Иако се уредник

променио, његова десна рука остала је иста. Нема уредника на свету који не би пожелео да му ослонац буде Милена Ђорђевић. Није тешко довршити и потписати слику коју је неко тако прилежно осмислио. Без њеног труда, њене посвећености и савесности *Acta Diurna* се не могу ни замислити. Лепо је Тагоре написао: Буди захвалан пламену на светлости његовој, али не заборави на оног који држи лампу и стоји у сенци истрајно и стрпљиво.

Са друге стране, како лепо каже једна вијетнамска пословица, кад уживамо у слатком плоду, требало би да се са захвалношћу сетимо онога ко је засадио воћку. Али, да ли је било лако Ксенофону да настави дело једног Тукидида? Да ли би иједном уреднику на свету било лако да настави са радом када зна да је његов претходник и човек који је започео овај пројекат проф. др Сима Аврамовић? Наравно да не би. Поврх тога, очекује нас испуњење амбициозног плана да са нашим *Acta Diurna* упознамо и ширу јавност, јер је то наше право огледало.

Зато овом уреднику није нимало лако. Сваки почетак је тежак. Овај нарочито. Зато, не пресуђујте одмах. *Arbor per primum quaevis non corrui ictum.* ■

Ваш Војислав Станимировић

Садржај

- 1 Реч (новог) уредника
- 2 Прослава дана Светог Саве
- 3 XIII такмичење у беседништву
- 4 Пројекат студентска пракса
- 5 Отворен Центар за развој каријере
- 6 Научни скупови у иностранству
- 7 Научни скупови у земљи
- 7 Студијски боравак у иностранству
- 8 Гости на предавањима
- 10 Општи семинар
- 12 Међународна сарадња
- 12 Факултетски живот
- 13 Нови курсеви на Факултету
- 14 Темпус пројекат
- 14 Вести из библиотеке
- 15 Нове књиге
- 16 Студентски живот
- 19 In memoriam
- 23 Осмех на дар

Издавач

Правни факултет
Универзитета у Београду

За издавача

проф. др Мирко Васиљевић

Уредник

доц. др Војислав Станимировић

Секретар

мр Милена Ђорђевић

Технички секретар

Наташа Симовић

Припрема и штампа

Досије

Прилоге, фотографије и сугестије за Билтен Правног факултета можете достављати електронском поштом мр Милени Ђорђевић на адресу: milena@ius.bg.ac.yu, или на дискети Наташи Симовић до 1. у месецу за догађаје из претходног месеца.

ISSN 1820-3981

Прослава дана Светог Саве

Као и сваке године на Правном факултету Универзитета у Београду 27. јануара 2007. године свечано је обележен Дан Св. Саве. Највећи амфитеатар V који носи име „академик Радомир Лукић“ и овом приликом заузели су до последњег места студенти и понеки родитељ, наставници и сарадници, као и уважени гости. Свечаност је започела светосавском и академском химном које је извело АКУД „Лола“ и речима из *Житија Светог Саве* које је изговорио водитељ, студент Никола Селаковић. Светосавску беседу о Растку Немањићу – Св. Сави надахнуто је говорио проф. др Жика Бујуклић. Присутне је поздравио проректор Београдског универзитета проф. др Бранко Медојевић, а декан проф. др Мирко Васиљевић је у својој речи упућеној студентима изразио наду да ће овај дан трајно остати на највишем пиједесталу животног века новопечених дипломаца и да ће га се увек с поносом сећати и радо му се враћати и њиме у животу надахњивати. Декан је позвао дипломце да на животном и професи-

оналном путу остану изнад разних негативних појава у друштву, на достојанственим висинама вредности своје професионалне улазнице, јер такву способност им обезбеђују њихова младост, престижне дипломе и одлучност да утру пут ка уклањања свега ненормалног у овој земљи. На крају, Декан је дипломцима упутио још један савет: ... „следите на том путу само налог закона за очување чије светости сте се школовали и налог своје савести и професионалне одговорности, а никако било који други налог, који се у то не уклапа, био то налог претпостављеног, налог партије, налог било које организације или било ког извора финансирања. У уверењу да вас је ова институција управо за такав пут спремила и опремила, дозволите ми да вас у њено име и у своје име поздравим, да вам честитам и пожелим успех и истрајност на том путу.“ Декан проф. др Мирко Васиљевић је потом уручио награде, дипломе и похвалнице најбољим студентима Правног факултета.

Награда „студент генерације“ додељена је Марку Јовановићу, најбољем дипломираном студенту који је студије завршио у року. Он је дипломирао 15. 9. 2006. године са просечном оценом 9,71. Награда из Фонда др Драгољуб Атанацковић додељена је Ивани Петровић као најбољем студенту – дипломираном правнику на правосудном смеру (дипломирала 9. 10. 2006. године са просечном оценом 9,58). Две прве награде из Фонда Алан Вотсон (професор Универзитета у Чикагу, САД, и почасни доктор Универзитета у Београду) додељене су Ани Батрићевић и Николи Селаковићу за радове на тему „Душанов законик и правни транспланти“. Уручене су дипломе магистрима (2) и специјалистима (30), дипломе дипломираним правницима (преко 300) и на крају похвалнице најбољим студентима I, II, III и IV године студија са просечном оценом од 9,00 до 10,00 и свим положеним испитима са претходне године студија. ■

XIII такмичење у беседништву

Упрепуној „петици“ пред око хиљаду слушалаца одржано је 27. јануара 2007. године финале XIII такмичења у беседништву студената Правног факултета Универзитета у Београду. Као и сваке године, поред професора и студената нашег факултета, у публици су биле бројне судије, адвокати и многобројни заљубљеници лепе речи. Такмичење је отворио проф. др Обрад Станојевић који је, заједно са проф. др Симом Аврамовићем, пре четрнаест година обновио ово такмичење. Беседнике и публику је потом поздравио декан Правног факултета Универзитета у Београду проф. др Мирко Васиљевић, а окупљенима су се обратили и министар за просвету и спорт Републике Србије Слободан Вуксановић и његов

Уважени чланови жирија и друге званице на XIII такмичењу у беседништву

Милош Станковић, победник XIII такмичења у беседништву

помоћник, проф. др Емилија Станковић. Програм је и овога пута водио доцент др Војислав Станимировић. На овом такмичењу које има лепу традицију на Факултету и које је увек изазивало огромно интересовање учествовало је 14 финалиста од преко седамдесет пријављених такмичара. За укупног победника такмичења одлуком жирија проглашен је апсолвент Милош Станковић. Награђена су и три најбоље пласирани студента у три

катеорије такмичења (импровизације, слободна и задата тема), а додељена је и награда публике. Прво место освојили су: у категорији импровизација – Гордан Тодоровић, III година, у категорији слободна тема – Милош Станковић, апсолвент и у категорији задата тема – Ивана Булатовић, IV година. Друго место освојили су: у категорији импровизација – Марко Ђурић, III година, у категорији слободна тема – Стефан Душанић, IV година и у

катеорији задата тема – Милош Јанковић, I година. Треће место освојили су: у категорији импровизација – Милош Спирић, апсолвент, у категорији слободна тема – Виктор Лазић, III година и у категорији задата тема – Ива Соколовић, I година. Награду публике добио је Стефан Душанић, IV година

Жири који је оцењивао говорнике ове године чинили су: др Љиљана Мркић-Поповић, редовни професор ФДУ, Иван Бекјарев, глумца и редовни професор глуме, Ратмир – Рале Дамјановић, књижевник, проф. др Мирко Васиљевић, декан Правног факултета, Павле Пашајлић, председник Алумни клуба Правног факултета и др Сима Аврамовић, редовни професор Правног факултета. Награду укупном победнику је у име Правног факултета у Београду уручио декан проф. др Мирко Васиљевић.

Однеговани углед који ова традиционална манифестација има у нашем граду привукао је велику медијску пажњу, тако да су следећих дана дневне новине биле пуне натписа о овој манифестацији и победницима, а награђени беседници били су гости бројних ТВ станица. ■

Пројекат студентска пракса

У судници Окружног суда у Београду, 7. децембра 2006. године, потписан је *Протокол о сарадњи* између Правног факултета Универзитета у Београду и Удружења „Млади правници Србије“.

Протокол носи собом велики значај за обе стране, али и највише користи за саме студенте нашег факултета. Наиме, „Млади правници Србије“ кроз свој пројекат *Студентска пракса*, већ три године пружају прилику нашим студентима да стекну тзв. „практична знања“ одн. да провере и прошире своја

теоријска знања о сложеној процесно – правној материји.

Пројекат ће и у будућности бити базиран на три основне целине: присуствовање кривичним и парничним суђењима, предавања судија из угла судске праксе и симулација суђења у којој студенти имају процесне улоге. Међутим, потписани Протокол о сарадњи садржи низ новина, од којих је најзначајнија она која предвиђа да ће Правни факултет Универзитета у Београду већ од ове, школске 2006/07. године признавати студен-

тима учешће у Пројекту као предиспитну активност из предмета Кривично процесног и Грађанско процесног права. Уз то, за студенте треће и четврте године студија, између којих ће убудуће одабир вршити Правни факултет, „Млади правници Србије“ ће, уз финансијску подршку ABA CEELI (*American Bar Association – Central European and Eurasian Law Initiative*), обезбедити радни материјал и друга неопходна материјална средства. Наши студенти моћи ће, осим на званичном сајту факултета, благо-

времено да се информишу о Пројекту и осталим појединостима о раду МПС и на огласној табли која ће ускоро у ту сврху бити постављена у згради факултета.

Треба додати да је Декан нашег факултета, проф. др Мирко Васиљевић, овом приликом уручио *Захвалницу* Удружењу „Млади правници Србије“ за успешну реализацију пројекта „Студентска пракса“ и допринос унапређењу наставног метода на нашем факултету. Кроз овај Пројекат, који се спроводи у 6 градова у Србији, до сада је прошло преко 400 наших студената, а од њих укупно 1300 колико је добило сертификат МПС-а!

Наш факултет је прва и за сада једина високошколска установа која је своју сарадњу са „Младим правницима Србије“ озваничила и унапредила, а што је свакако крупан

*Потписивање Протокола о сарадњи
Правног факултета и Младих правника Србије*

корак напред ка програму обавезне практичне наставе и стварању кон-

курентног и модерног образовног метода. ■

Отворен Центар за развој каријере

На Правном факултету Универзитета у Београду 12.12.2006. званично је отворен Центар за развој каријере Универзитета у Београ-

ду. Центар су отворили Његово Краљевско Височанство Александар Карађорђевић, чија је фондација за културу и образовање пок-

ренула иницијативу, проф. др Дејан Поповић, ректор Универзитета у Београду и проф. др Мирко Васиљевић, декан Правног факултета у Београду. Свечаном отварању присуствовали су и Слободан Вуксановић, министар за просвету и спорт Републике Србије, проректори Универзитета у Београду, декани факултета, чланови Крунског Савета и Управног одбора Фондације Престолонаследника Александра за културу и образовање, бројни сарадници и пријатељи Центра, као и представници компанија, страних културних центара и студентских организација.

Центар, који се налази на Правном факултету, намењен је свим студентима Универзитета у Београду, који ће у њему бити у прилици да се упознају и повежу са пословним светом и да стекну практичне вештине од значаја за позиционирање на тржишту рада у Србији.

*ЊКВ Александар Карађорђевић и
ректор Универзитета у Београду проф. др Дејан Поповић*

Основна идеја је да се студентима и дипломцима пружи помоћ и савет приликом заснивања радног односа, истраживања могућности за запошљавање током или после одређених студија и проналажења каријере која одговара њиховим интересовањима, способностима и талентима. Ова стручна универзитетска служба имаће за циљ да изађе у сусрет свим потребама студената и дипломаца током процеса развоја њихове каријере обезбеђивањем информација и савета који би им помогли да дођу до одговора на своја питања и разреше дилеме

приликом позиционирања на тржишту рада. Поред информативно-саветодавних услуга центар ће студентима пружити и прилику да се повежу са пословним светом и стекну неопходне практичне вештине кроз различите радионице, предавања и стручну праксу, као и путем интернет странице која је у припреми www.razvojkarijere.bg.ac.yu.

У току децембра и јануара, у оквиру центра, организована су бројна предавања, и то: предавање госпође Јасне Матић, директорке Агенције за страна улагања и промоцију извоза – SIEPA (www.siepa.

sr.gov.yu) на тему: *Планирање и развој личне каријере*; предавање госпође Едел Грин, консултанта у области образовања из Ирске, на тему: *Exploring Your Own Potential*, као и предавање господина Марка Савића, програм директора Центра за мониторинг и евалуацију и госпођице Марине Живић, извршног директора Центра за мониторинг и евалуацију на тему: *Студенти и пракса*.

Центар ће примати студенте сваког радног дана од 10 до 13 и 14 до 16 часова у просторијама на Правном факултету, тел. 3027-732. ■

Научни скупови у иностранству

Мр Горан Георгијевић, асистент-приправник Правног факултета у Београду, учествовао је као извештач за српско право на Првом конгресу евромедитеранског нотаријата, одржаном 12. и 13. октобра у Марсеју. Асистент-приправник Георгијевић је позван од стране професора Мишела Грималдија, који се налази на челу асоцијације Анри Капитан и био је извештач на округлим столовима посвећеним статусу нотара и правним пословима закљученим у форми јавне исправе. Његови извештаји ће до краја године бити објављени у одговарајућем зборнику радова.

* Редакција билтена *Acta Diurna*, извињава се аутору што његов прилог омашком редакције није објављен у претходном броју.

На позив Чешког Савета за међународне односе којим руководи Јиржи Динсбир, професор Стеван Лилић боравио је од 28 до 30. новембра 2006. године у Прагу и Брну, у оквиру пројекта сарадње „*Transformation of the Legal System in Serbia, Montenegro and Bosnia-Herzegovina*“. Стручњаци из Србије, Босне и Херцеговине и Црне Горе имали су већи број сусрета са највишим представницима ин-

ституција Чешке Републике – Парламента, Сената, Уставног Суда и канцеларије Омбудсмана.

Проф. Стеван Лилић учествовао је на регионалном форуму „*Balkan Network for the Prevention of Torture and the Rehabilitation of Torture Victims*“ који је у организацији *Balkan Network-a (BAN)* одржан у Атини од 1. до

3. децембра. На форуму су узели учешће стручњаци из Србије, Хрватске, Бугарске, Босне и Херцеговине, Косова и Албаније. Проф. Стеван Лилић је имао презентацију на тему „*The Ristić and The Bodrožić Case*“.

Асистент мр Милена Ђорђевић је 26. и 27. јануара 2007. године

Учесници округлог стола о правном образовању на Универзитету у Питсбургу, САД

учествовала на конференцији о значају правног образовања која је одржана у Питсбургу, САД. Мр Ђорђевић је на овој конференцији изложила рад на тему *An Evaluation of Legal Education's Promise and Impact in Transition Countries from*

the Serbian Perspective који је објављен у зборнику радова са конференције и на ЦД-у. На конференцији су поред америчких професора учествовали бивши полазници LL.M програма Правног факултета у Питсбургу, а сад професори и асис-

тенти у Бразилу, Пакистану, Украјини, Белорусији, Узбекистану, Мексику, Перуу, Италији, Србији и на Филипинима, као и представници међународних организација за помоћ институцијама за правно образовање. ■

Научни скупови у земљи

У организацији Сталне конференције градова и општина (СКГО) и Швајцарске агенције за развој и сарадњу (SDC), а у оквиру пројекта *Подришка јачању грађанског учешћа на локалном нивоу*, 5. децембра 2006. године у хотелу Интерконтинентал у Београду, одржана је Друга национална конференција *За активнијег грађанина*. Конференцију су отворили Жељко Ожеговић, председник Сталне конференције градова и општина и Његова Екскеленција Швајцарске Вилхелм Мајер.

Радни део конференције био је подељен на четири радионице. У оквиру Радионице *Реформа правног оквира који уређује референдум и народну/грађанску иницијативу*, професор Стеван Лилић као руководилац српског дела заједничког швајцарско-српског правног експертског тима у оквиру MSP (*Municipal Support Program*), имао је излагање на тему *Локални референдум и грађанска иницијатива*.

У периоду од 13. до 16. децембра на Копаонику је одржана XIX конференција правника поборника Копаоничке школе природног права на тему *Право и хумана будућност*. Велики број професора и асистената нашег Факултета узело је учешће у раду ове Конференције, а њихови радови публиковани су у зборницима *Право и живот*, чији је уредник проф. др Слободан Перовић.

Са циљем унапређења схватања толеранције у свим државним и друштвеним институцијама, у организацији Комитета правника за људска права – YUCOM 19. јануара 2007. године у великој сали Медија центра одржан је округли сто под називом *Дискриминација у медијима*. Представници YUCOM-а су том приликом, презентовали извештај о дискриминацији у медијима

који представља својеврсно истраживање реаговања државних органа у ситуацијама када је одређено понашање квалификовано као говор мржње. Професор Стеван Лилић, имао је излагање на тему *Злочини мржње (hate crime)* и између осталог, истакао да је злочин мржње дело које је мотивисано осећањем мржње у односу на одређену друштвену групу, и да се разликује од „обичног“ злочина који је мотивисан корисољубљем или личним анимозитетом.

Поводом Међународног дана сећања на холокауст, професор Стеван Лилић присуствовао је (26. јануара 2007.) округлом столу *Антисемитизам у Србији*, у организацији Хелсиншког одбора за људска права. На скупу је, између осталог, било речи о извештају *Антисемитизам у Србији 2000–2006*. ■

Студијски боравак у иностранству

Мр Горан Георгијевић, асистент-приправник на нашем факултету, школску 2006–7 проводи на докторским студијама на Правном факултету Универзитета

у Бордоу, као стипендиста Француске владе. Горан поред наставе на докторским студијама држи и вежбе на предмету *Облигационо право* и испитује. Назив Горанове

докторске тезе је *La prise en compte des motifs en droit compare des contrats (droits français, serbe et anglais)*. ■

Гости на предавањима

Проф. др Владан Јончић и студенти са студијске групе из предмета Људска права у посети МКЦК у Београду

На Војној академији Војске Републике Србије започет је циклус предавања у овој школској години 2006/07. из предмета *Војно право* по новом програму који води проф. др Владан Јончић. Предмет Војно право је општи основни предмет на првој години за све одсеке и смерове на Војној академији.

На командно-штабној школи Војске Р. Србије проф. др Владан Јончић одржао је по позиву курс предавања на тему *Одредбе међународног права оружаних сукоба у руковођењу и командовању, Примена одредби међународног хуманитарног права у савременом ратовању и Мирно решавање спорова и одговорност за повреде међународног права оружаних сукоба*. Курс из области међународног права оружаних сукоба је сталан облик наставе који се држи за сваку нову класу високих официра Војске Србије који су примљени на школовање за високе командне дужности у војсци.

У прилог практичне наставе и осавременавања рада на студијским и стручним групама, студенти са студијске групе из предмета Људска права са професором др

Владаном Јончићем посетили су Представништво Међународног комитета Црвеног крста у Београду на крају семестра где су их примили предствници МКЦК на челу са амбасадором *Christian Brunner*-ом. Током посете, Шеф одељења комуникација Гордана Миленковић и сарадник за међународно хуманитарно право Жељко Лежаја, студентима су одржали уводно излагање о настанку, развоју, структури, принципима, задацима и активностима Међународног комитета

Црвеног крста. Посебно су анализиране тренутне активности МКЦК као и тешкоће на које Комитет најлази у раду на терену. Након уводног излагања разговор са студентима је настављен са питањима и дискусијом везаним за практичну примену међународног хуманитарног права и основних људских права на кризним подручјима у свету.

Студенти треће године привредноправног смера и студенти који у

Студенти у посети Београдској берзи

Сем Назаро и Ден Стјуарт на предавању у амфитеатру V

текућој школској години вежбају економску политику код асистента мр Татјане Јованић, посетили су 12. децембра Београдску берзу и информисали се о њеном пословању, са нарочитим акцентом на регулаторни оквир.

15. децембра 2006. године гости на предавању из предмета Упоредна правна традиција су били тужиоци из SAD Sam Nazzaro и Dan Stewart, који се тренутно налазе на функцији саветника за реформу правосуђа у нашој земљи. Они су одржали изузетно занимљив двочас, праћен *power-point* презентацијом, о основним елементима правног система САД и обогатили слушаоце новим сазнањима о функционисању америчког права и правосуђа у пракси, која се не могу стећи из књига. Веома активно учешће студената током предавања и више десетина умесних питања која су поставили овим америчким правницима – практичарима, оставили су изванредан утисак на предаваче. Своје одушевљење нашим студентима гости су доказали тиме што су после неколико дана на десетак страна доставили писане од-

говоре на питања за која није било времена. По завршетку предавања госте је примила проф. др Љиљана Радуловић, продекан за наставу нашег Факултета и разговарала о даљој сарадњи и њиховом укључивању у наставу из предмета Кривично право, као и о могућностима размене студената и наставника. После разгледања реновиране зграде нашег Факултета гости су били импресионирани начином на који

се на нашем Факултету ради са студентима и условима у којима они студирају. Нарочито су били пријатно изненађени судницом, у којој су сачинили више фотографија, са жељом да своје позитивне утиске о Правном факултету Универзитета у Београду и на тај начин документују у разговорима са својим колегама и сарадницима у Амбасади САД у Београду. Већ сутрадан после њиховог предавања стигла је иницијатива од Nancy Cohen, која је Regional Refugee Coordinator, да се укључи у рад наше Правне клинике о избеглицама.

У склопу напора Факултета да настава добије и практичне димензије, 26. децембра 2006, 30 студената II године који су вежбали Уставно право посетило је Уставни суд Србије. Студенте је примила судија др Боса Ненадић, која је говорила о улози и месту Уставног суда у новом Уставу Републике Србије, а са студентима је, поклонивши им копије, анализирали и три новије одлуке суда – одлуку донету у поступку решавања сукоба надлежности између Трговинског суда и Агенције за привредне регистре, као и одлу-

Асистент мр Светислава Булајић са студентима у посети Уставном суду Србије

ке донете у поступку контроле уставности Статута Народне радикалне странке, односно Закона о пријављивању и евидентирању одузете имовине.

У среду, 27.12.2006, у оквиру предавања из предмета Увод у право председник Првог општинског суда, судија мр Миодраг Мајић одржао је студентима у амфитеатру V предавање на тему „Судијско тумачење права“.

У четвртак 28. децембра 2006. године судија Првог општинског

суда Тајјана Безмаревић-Јањић, на студијској групи из Кривичног права (општи део) којом руководи доц. др Наташа Делић, одржала је предавање на тему „Одмеравање казне“.

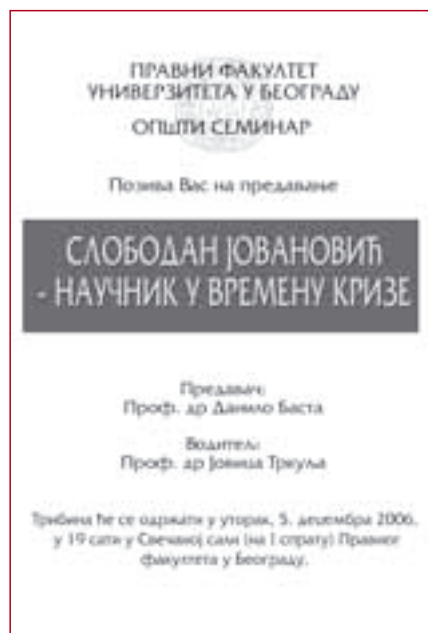
Током јануара месеца 2007. године доцент др Владимир Павић одржао је као гостујући професор на Универзитету Грац неколико предавања на тему *Joint ventures* и стране директне инвестиције у земљама Југоисточне Европе, као и кратак курс на Централноевропском Универзитету у Будимпешти из области Права интернета и електронске трговине. ■

Општи семинар

На састанку Општег семинара одржаном 5. децембра 2006, академик Данило Баста одржао је веома занимљиво предавање на тему *Слободан Јовановић – научник у времену кризе*. Своју приврженост Општем семинару, професор Баста је изнова демонстрирао самосвојним умећем да реafirмише и ревалоризује богатство научне баштине

Правног факултета. Предавање, утемељено на анализи мање запаженог чланка Слободана Јовановића под насловом *Данашња политичка криза*, иначе први пут објављеног 1925. у Летопису Матице српске, обухватило је три феномена – кризу парламентаризма, кризу демократије, и кризу модерне државе. Ради се о анализи кризе у коју су доспеле политичке институције француске револуције непосредно после Првог светског рата, али и о обележјима и симптомима који се, како Баста лепо запажа, уздижу изнад тог времена, сежући до данашњег тренутка. Кад је о кризи парламентаризма реч, показан је поремећај у механизмима овог система, она превага законодавне власти која је од парламентаризма начинила „режим владине дискреције“. У таквом парламентаризму парламент није кадар да надзире владу, како у техничким, тако и у политичким стварима, и доводи се у непосредну зависност од партијског система. Од двеју ривалних власти, десила се „заједница поли-

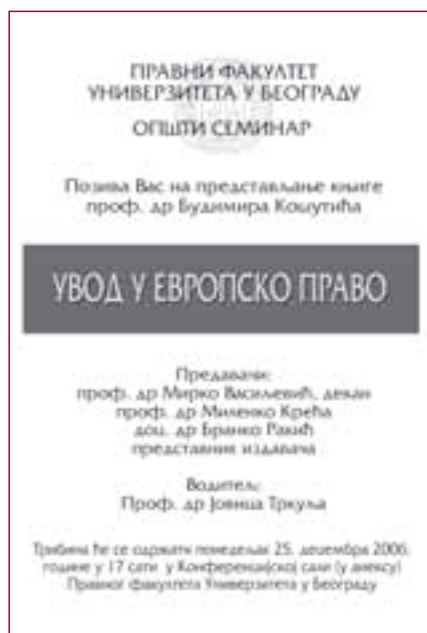
тичких интереса владе и парламента“, због чега парламент постаје „заинтересовани ортак, а не непоткупљиви судија“. Главне разлоге оваквог епилога Јовановић види у техничкој сложености парламентаризма, али надасве и пре свега у продору партија у законодавну и извршну власт, због чега њихово пожељно ривалство постаје привидно и ритуално. Кад је, пак, о кризи демократије реч, Јовановић одлази још даље. Он говори о преврату идеја, јер анализујући демократију као ауторитет општег права гласа и владавине већине, сумња у речени ауторитет. Уочавајући све врсте манипулација и подешавања по мери партијских интереса, поготову диригованост јавног мњења, које назива „хипнотисањем народа“, Јовановић уствари говори о привиду модерне демократије. Закључујући да је та криза нужна, трајна, иманентна модерној демократији, да је њено „редовно стање“, и да је дубља од кризе парламентаризма, он међутим, као и сам Баста уосталом, од демократије као такве

не одустаје. Најзад, кад је реч о кризи модерне државе, Јовановић констатује да се у њој сажимају претходне две кризе, да би аргументацију усмерио на кризу суверености државе, како у њеном спољном, тако и у њеном унутрашњем виду, те потенцијално несagleдиве последице увећавања моћи модерне државе, због чега се ова увек и изнова мора ограничавати. Сводећи своје ишчитавање Јовановићевих ставова, Баства је суду публице препустио и опсервацију да је дијагноза сваке кризе, а нарочито она у форми сведочанства научника који „служи“ у времену кризе, драгоцено и далеко дубље деловање од политичког деловања самог.

На састанку Општег семинара одржаном 25. децембра 2006, промовисана је најновија књига професора др Будимира Кошутића

Увод у европско право. У представљању књиге учествовали су декан Факултета, професор др Мирко Васиљевић, рецензент књиге, професор др Миленко Крећа, доцент

Проф. др Будимир Кошутић на промоцији књиге Увод у Европско право

др Бранко Ракић, као и директор Завода за уџбенике и наставна средства, професор др Радош Љушић, и сам аутор. Изузетно посећен скуп поздравио је управник Општег семинара, професор др Јовица Трукуља, уједно поклонивши пажњу и најважнијим детаљима из биографије професора Кошутића. У својству домаћина куће присутнима се потом обратио декан Васиљевић, изразивши задовољство што својом европском оријентацијом Факултет не само да не заостаје за потребама времена, већ и на најбољи могући начин имплементира нови наставни план, дајући тако допринос и ширем процесу реформе Универзитета. У својој речи о књизи, професор Крећа се нарочито осврнуо на енергију, радозналост и свежину мисли аутора, његово јако и широко научно прегнуће у сасвим новој материји, које сада постаје и незаобилазно штиво на последипломском курсу међународно-правног смера Факултета. Доцент Ракић је надахнуто говорио о изазовима писања уџбеника у једној живој и променљивој мате-

рији каква је материја европског права, а напосе тако јединствено читким, јасним и прегледним језиком и стилем. У име издавача, присутне је поздравио и професор Љушић, нагласивши да је сарадња Завода за уџбенике и Правног факултета дуга и веома плодна, и да ће увек бити отворена за занимљиве и провокативне наслове. Најзад, у својој речи, аутор се захвалио говорницима и публици, посебно издвајајући присутног професора др Љубомира Тадића, уз топле речи сећања на професора Владимира Јовановића. Напомињући да избор наслова није био оригиналан, будући да је најприсутнији у немачкој литератури, још мање случајан, с обзиром на природу Европске уније и њене перспективе, те жељу да се обрађена материја што је могуће више приближи праву, Кошутић је искористио прилику да најави и своје ново интересовање у овој области – узроке и разлоге одсуства наше земље из програма проширења Европске уније. ■

Међународна сарадња

15. јануара 2007. године Правни факултет су посетили студенти Факултета за безбедносне науке у Марибору које је предводио проф. др Горазд Меско. Студенти

су били гости Катедре за кривичне науке. У дискусији коју су водили са проф. др Ђ. Игњатовићем, проф. др Ђ. Лазином, доц. др Г. Илићем, асис. прип. Ј. Јовичић и асис. прип.

В. Бајовић студенти су упознати са стањем криминалитета и новинама у нашем кривичном законодавству за шта су показали велики интерес. ■

Студенти Факултета за безбедносне науке из Марибора у посети Катедри за кривичне науке нашег Факултета

Факултетски живот

Наташа Петровић, асистент-приправник 14. децембра 2006. године са одликом је одбранила магистарски рад под називом: „Осигурање робе у међународном поморском превозу“, пред комисијом у саставу: проф. др Предраг Шулејић, проф. др Мирко Васиљевић и проф. др Небојша Јовановић.

Свечаност поводом почетка школске 2006/2007. године на дипломским академским студијама (мастер) одржана је 28. новембра 2006. године у 17.00 часова у амфитеатру IV. Прву генерацију студената на мастер студијама и све присутне, поздравио је проф. др Мирко Ва-

сиљевић, декан Правног факултета Универзитета у Београду, а студентима су се обратили и проф. др Дејан Поповић, ректор Универзитета у Београду и управник дипломских академских мастер студија и проф. др Љиљана Радуловић, продекан за наставу. Свечаности су присуствовали и други професори Факултета.

У овој школској години на девет модула дипломских академских студија (мастер) уписало се 119 студената. Највише кандидата пријавило се на Трговинскоправном модулу – 23, Кривичноправном модулу – 22, Међународноправном модулу 22 и Пословноправном модулу – 20 кандидата.

Предавања на мастер студијама почела су у понедељак, 4. децембра 2006. године.

21. децембра 2006. год. почела су предавања на специјалистичким студијама „Нотар-јавни бележник“. Отварању студија присуствовали су декан Правног факултета, проф. др Мирко Васиљевић, управник специјалистичких студија, проф. др Драгор Хибер, проф. др Сима Аврамовић, секретар курса, Наташа Петровић, асистент-приправник. Отварајући предавања на четвртој курсу, проф. др Мирко Васиљевић је са задовољством констатовао да се интересовање за наведене студије може довести у везу са квалитетом предавања и позитивним утиском полазника прет-

Проф. др Драгор Хибер на отварању специјалистичких студија Нотар – јавни бележник

ходна три курса о организацији студија. Управник студија, проф. др Драгор Хибер упознао је полазнике са начином на који ће студије бити организоване, гостујућим предавачима из иностранства и променама у програму предавања у односу на претходна три курса. На четврти курс уписано је 44 кандидата, који ће предавања слушати у

току два семестра. Предавања ће држати проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Оливер Антић, проф. др Сима Аврамовић, проф. др Дејан Поповић, проф. др Зоран Томић, проф. др Драгор Хибер, проф. др Небојша Јовановић, проф. др Александар Јакшић, проф. др Марко Ђурђевић и доцент др Дејан Ђурђевић. ■

Нови курсеви на Факултету

Из све веће комплексности пореског права јавила се и потреба за саветовањем у пореској области. За пореског обвезника стручно и квалификовано саветовање значи поузданост у испуњавању својих пореских обавеза, али и сигурност у планирању привредних и инвестиционих подухвата. За пореске органе, пореско саветовање такође значи поузданост у наплати пореза, јер је порески саветнику обављању своје професионалне делатности везан за право и закон, те је тиме загарантовано да обвезници који ангажују пореског саветника неће извршити утају пореза. Од пореског саветника се очекује да његово професионално пона-

шање буде увек у складу са угледом занимања и да се, у циљу што квалитетнијег пружања услуга, и даље перманентно стручно усавршава.

Због тога је Правни факултет Универзитета у Београду одлучио да организује специјалистичке студије из области „Пореског саветовања“. Оне су почеле 20. јануара 2007. године, и трајаће до краја јуна месеца ове године. Студије похађа 31 полазник, од чега су њих 19 дипломирани економисти, а 12 дипломирани правници.

Студије обухватају предавања и друге облике активне наставе (вежбе, практикуми, решавање случајева и др.) из следећих области: 1.

Увод у пореско право; 2. Директни порези (Порез на доходак грађана; Порез на добит предузећа; Порези на имовину); 3. Индиректни порези (Порез на додату вредност; Акцизе); 4. Технике међународног пореског планирања; 5. Право привредних друштава и хартије од вредности; 6. Порески управни поступак и управни спор; 7. Основи грађанског права и 8. Рачуноводство и финансијски извештаји.

Управу Студија чине: проф. др Гордана Илић-Попов; управник студија, проф. др Дејан Поповић, координатор студија; мр Милош Милошевић, стручни секретар; Светислав Костић, стручни секретар и Смиљка Биланков, технички секретар.

Међу предавачима се налази велики број угледних професора, као и пореских стручњака из праксе: проф. др Дејан Поповић, проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Зоран

Томић, проф. др Божидар Раичевић, проф. др Вера Леко, проф. др Гордана Илић-Попов, проф. др Драгор Хибер, проф. др Милица Бисић, др Милан Ковачевић, мр Наташа

Ковачевић, мр Дејан Дабетић, мр Драган Демировић, Стеван Алексић, Дејан Стојановић, Рада Марушка Луковац и други еминентни стручњаци за поједине области. ■

Темпус пројекат

У понедељак 15. јануара је одржан састанак руководиоца ТЕМПУС пројекта *Postgraduate Studies for European Integration – Pogestei*, на челу са Проф. др Силвом Деветакком као *grantholder*-ом и координатором, са свим ауторима силабуса са правних фалкултета у Нишу, Новом Саду и Београду. Састанци поводом сваког модула понаособ и свих силабуса унутар појединачних модула (*1. Foundation and Purposes of the EU Integration 2. Bussiness Law and the EU Integration 3. Human Rights and Democracy in the EU 4. International Aspects of the EU Integration 5. Practical Skills*), држани су током читавог дана. Састанцима је председавао проф. др Силво Деветак, а циљ који је био постављен – да се у конструктивној расправи допринесе унапређењу садржаја силабуса, у потпуности је испуњен.

У уторак 16. јануара је одржан састанак Радног тела за Србију, које чине декани правних факултета у Београду, Нишу и Новом Саду, контакт особе са сва три правна факултета у Србији, Председник радног тела Проф. др Дејан Поповић и грантхолдер Проф. др Силво Деветак. Састанком је председавао Председник Радног тела за Србију. Током првих два сата рада, на састанку су присуствовали и представници ТЕМПУС канцеларије у

Састанак руководиоца ТЕМПУС пројекта POGESTEI

Београду, Стефан Дуканђијев и Софија Дукић и изнели су конкретне сугестије грантхолдеру како да унапреди свој приступ партнерском раду, као и комплименте за квалитет програма и припрема за његову реализацију.

На састанку су разматрана многа питања, која су значајна за даљу реализацију и унапређење рада на ТЕМПУС POGESTEI пројекту: проблеми око акредитације, питања везана за 'пилот' реализацију програма у школској 2007/08 (трећа

година реализације ТЕМПУС гранта), питање посете наставника ангажованих на POGESTEI факултетима у ЕУ – чланицама Конзорцијума, питања набавке потребних књига за реализацију пројекта за сва три факултета, и тд. Посебна пажња је посвећена делу пројекта везаном за учење на даљину и *E-learning*. У том делу састанка су узели учешће и проф. др Стеван Лилић – као руководиоца за *E-learning*, и Петар Павловић – као компјутер експерт. ■

Вести из библиотеке

Последња седница Библиотечког одбора, именованог за период 2004–2006. године, одржана је 11. децембра 2006. године. На њој

су поднети Извештај о раду Библиотечког одбора и Извештај о раду Библиотеке у периоду 1. фебруар 2005 – 30. новембар 2006. и дате су-

гестије за будући план рада новог Библиотечког одбора.

Прва седница Библиотечког одбора, именованог за период 2006–

2009. школска година, одржана је 8. јанура 2007. године. Пошто је Одбор у саставу проф. др Данило Баста, председник и чланови: проф. др Емилија Вукадин, проф. др Мирослав Милошевић, доц. др Бранко Ракић, доц. др Наташа Делић, асист. мр Танасије Маринковић, асист. мр Вук Радовић, др Светлана Мирчов и Вања Ерор конституисан, водио се разговор о будућем раду Одбора.

У Библиотеци су у току припреме за предстојећу адаптацију магацинских просторија, чисти се и сређује књижни фонд и добро је да су се многи корисници одазвали молби да врате што већи број публикација, како би се сређивање фонда ваљано обавило.

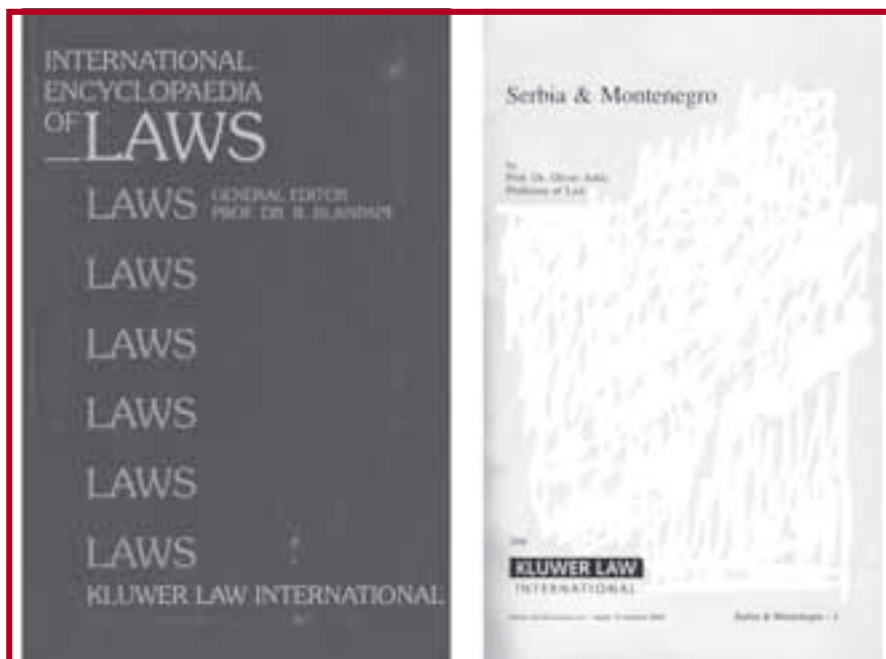

У оквиру акције реализоване крајем 2006. године Манастир Милешеву Библиотека Правног факултета Универзитета у Београду даривала је са 212 књига.

Фонд Библиотеке Правног факултета Универзитета у Београду током децембра 2006. и јануара 2007. обогатили су следећи дародавци:

Институције: AIRE Центар, Лондон, Балкански центар за изучавање локалне самоуправе, Ниш, Кућа штампе, Земун, Народна библиотека Србије, Институт друштвених наука, Београд, Интелигентна привреда, агенција за услуге

интелигентној привреди, Београд, Правна факултета, Univerza v Maribogu, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Project „Support for Competition and State Aid in Bosnia and Herzegovina“, Универзитетска библиотека Светозар Марковић, Београд, Уставни суд Босне и Херцеговине.

Појединци: James H. Anderson, проф. др Илија Бабић, проф. др Данило Баста, проф. др Весна Бесаревић, др Радосав Бошковић, проф. др Жика Бујуклић, Владимир Буловић, проф. др Милан Ванку, проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Славољуб Вићић, проф. др Радован Вукадиновић, проф. др Радослав Гађиновић, Cheryl W. Gray, Марина

Давидовић, проф. др Александар Јакшић, проф. др Владан Јончић, др Драгана Кнежевић-Поповић, проф. др Ратко Марковић, проф. др Момир Милојевић, проф. др Мирослава Мирковић, доц. др Гордана Павићевић Вукашиновић, Милан Павловић, проф. др Дејан Поповић, асист. мр Душан Поповић, проф. др Драго Радуловић, др Дубравка Стајић, проф. др Обрад Станојевић, доц. др Никола Фабрис.

Фонд Библиотеке Правног факултета обогатен је и књигом проф. др Оливера Антића *Family and Succession Law of Serbia and Montenegro* која је септембра 2006. године објављена у оквиру едиције *International Encyclopaedia of Laws* реномиране издавачке кућа *Kluwer Law International*. ■

Нове књиге

У заједничком издавачком подухвату Правног факултета Универзитета у Београду и АИЗ Досије крајем 2006. године изашла је књига Слободана Г. Марковића *Проф Чедомиљ Мијатовић: Викторијанац међу Србима*. Књига младог историчара, Слободана Г. Марковића,

представља монографски рад о животном путу, личности и делу Чедомиља Мијатовића (1842–1932), који је био особена појава у новијој српској повести. Његова судбина говори колико о њему самом, толико и о духовним приликама у Србији његовог времена. За разуме-

вање Мијатовићеве личности било је потребно осврнути се како на његова схватања тако и на његов животопис. Стога се аутор упустио у темељна, вишегодишња истраживања и прикупљање грађе по архивама Србије, Британије и Грчке. Захваљујући тој грађи он је уверљиво

показо да је улога Чедомиља Мијатовића у српској историји деветнаестог века била многострука и велика. Био је шест пута министар финансија, три пута министар иностраних дела, и једанпут заступник министра народне привреде Кнежевине и Краљевине Србије, дипломата великог искуства, посланик Краљевине Србије у Лондону (три пута), Хагу, Букурешту и Цариграду, сенатор Краљевине Србије, један од вођа Напредне странке.

Поред државне и политичке делатности, Марковић је осветлио и богату делатност Мијатовића на културном плану. Наиме, он је био један од најомиљенијих књижевника свога доба, уважени историчар, главни посредник између српске и енглеске културе, први и дугогодишњи новински дописник из Лондона, најистакнутији преводилац са енглеског на српски језик у XIX веку, водећи економски и финансијски стручњак, истакнути писац и преводилац верске прозе, и познати спиритиста. Међу разним зва-

њима и почастима које је имао су и место професора на Великој школи, другог председника Српске краљевске академије и почасног члана Краљеског историјског друштва у Лондону. Нажалост, на политичком плану остао је недовољно познат и непризнат његов допринос модернизацији, посебно стварању модерних установа у Србији и подуча-

вање Срба како капиталистичкој привреди, тако и капиталистичкој протестантској етици.

У нашој литератури ово је прва и, за сада, једина књига која на целовит и теоријски утемељен начин обрађује животни пут и дело Чедомиља Мијатовића. Она садржи драгоцену грађу занимљиву за историчаре политике, књижевности, привреде, финансија, за социологе, правнике, економисте, градитеље прве српске железнице и др.

У целини посматрано, Слободан Г. Марковић је методолошки коректно сакупио на једном месту и теоријски успешно обрадио богату историјску грађу о Чедомиљу Мијатовићу, тако да његова књига представља вредан допринос нашој историјској науци. Због свега напред реченог, због сигурног и лепог стила, који краси ову књигу, због улоге коју ова монографија може и треба да одигра у нашој историјској и друштвеној науци, Центар за публикације нашег Факултета одлучио је да нову библиотеку „Животописи“ отпочне овом књигом. ■

Студентски живот

Валентина Цветковић, дипломирани правник, један је од два добитника награде „Круна успеха“, која јој је уручена на свечаности у Скупштини града Београда, у четвртак 14. децембра 2006. Награда, у виду часовника „Rolex“, која је ове године први пут додељена, дар је породичне фирме Петровић – „Petite Geneve“, а установљена је уз подршку амбасаде Швајцарске федерације и истакнутих професора Универзитета у Београду.

„Круна успеха“ намењена је најбољим дипломцима Универзитета у Београду, младим људима који су студије окончали завидним резултатима и постигли успехе који превазилазе стручне аспекте изабране професије. Строги критеријуми

конкурса за доделу ове награде подразумевали су окончање студија са просечном оценом вишом од 9.0, писање есеја и интервјуа, а у избору најбољих студената учествовала је петочлана комисија у саставу – професори Универзитета у Београду др Богдан Ђуричић, декан Медицинског факултета, професор Марија Богдановић са Филозофског факултета, професор Вера Дондур са Факултета физичке хемије, представник амбасаде Швајцарске федерације и представник породице Петровић. На конкурс се пријавио велики број сјајних младих људи који су дипломирали до 28. фебруара 2006. године са просечном оценом вишом од 9.0, а нимало

лак избор пао је на Валентину Цветковић и Борка Ковачевића.

Валентина Цветковић из Бора, дипломирала је на Правном факултету Универзитета у Београду са просечном оценом 10.00, а тренутно је на постдипломским магистарским студијама матичног факултета. Аутор је бројних семинарских радова, учесник низа конференција, добитник награде „Задужбина Миливоја Јовановића и Луке Ђеловића“, и стипендиста Министарства науке и заштите животне средине.

Свечаној додели награда у Скупштини града Београда присуствовали су бројни инострани и домаћи званичници и друге јавне личности. Између осталих,

Додела награде Круна успеха у Скупштини града Београда

признање добитницима, као и осталим дипломцима који су ушли у ужи избор, поред дипломатског кора амбасаде Швајцарске, одао је и Њ.К.В. престолонаследник Александар II Карађорђевић.

27. децембра 2006. године на Правном факултету Универзитета у Београду одржани су избори за Студентски парламент Правног факултета Универзитета у Београду и чланове Студентског парламента Универзитета у Београду. На изборима је гласало 750 студената, а изборна листа под називом Листа јединствени студенти коју чине следеће студентске организације: ЕЛСА, Студентска унија ПФ, Студентска асоцијација ПФ, Европски студентски форум, ИГ Албах и ТЕУ добила је 723 гласова. За Студент-

ски парламент Универзитета у Београду из реда студената изабрани

су Поповић Срђан, Милутиновић Марко и Сандић Срђан.

Чланови студентског парламента на пријему у Деканату

На конститутивној седници Студентског парламента Правног факултета која је одржана 22. јануара 2007. године, у складу са статутом, изабрани су студентски представници, у саставу: Марко Милутиновић, студент продекан; Марко Милошевић, председник парламента, Ана Луковић, члан савета; Марко Перовић, члан савета; Милан Станојевић, члан савета; Балша Божовић, члан савета. Тим поводом, декан Правног факултета Универзитета у Београду, проф. др Мирко Васиљевић је 29.1. 2006 примио нове и старе чланове Студентског парламента у Деканату Правног факултета.

Правни факултет Универзитета у Београду је у сарадњи са консултантском кућом *Deloitte d.o.o.*, Београд расписао наградни конкурс за израду есеја из области пореског права за школску 2006–2007 годину, на тему: „Начело фактициитета у српском пореском праву“. Право на учешће на конкурсима имају студенти IV године и апсолвенти Правног факултета Универзитета у Београду, док је крајњи рок за предају радова 15. март 2007. године. Као и претходне године, три студента, чији су есеји оцењени као најбољи, биће награђена плаћеном двомесечном летњом праксом (*internship*) у реномираној ревизорско-консултантској фирми *Deloitte d.o.o.*, Београд. По обављеној пракси, управа *Deloitte*-а ће, на основу показаних резултата, извршити избор и засновати радни однос на одређено време са најмање једним од награђених студената. Друго двоје добиће препоруку на основу успешно обављене праксе. Резултати наградног конкурса биће јавно објављени на огласним таблама на

Правном факултету Универзитета у Београду и на веб страници факултета. Одлуку доноси трочлана Комисија у саставу: проф. др Дејан Поповић, редовни професор, проф.

др Гордана Илић-Попов, редовни професор, и Срђан Петровић, *Tax Partner, Deloitte d.o.o.*, Београд. Одлука ће бити објављена најкасније до 1. јуна 2007. године.

Немања Шушњар, један од три студента чији су есеји оцењени као најбољи на конкурс који је расписан у школској 2005–2006 години, се у октобру месецу, по одрађеној летњој пракси, запослио као порески саветник у *Deloitte d.o.o.* Београд.

Удружење за Уједињене нације Србије припрема четврту међународну студентску конференцију „БЕОГРАДСКИ МЕЂУНАРОДНИ МОДЕЛ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА – BIMUN 2007“, која ће се одржати у Београду од 26. до 29. априла 2007. године.

BIMUN студентима пружа могућност да у пракси боље упознају актуелна међународна питања и начине њиховог решавања у оквиру УН, као и доприноси развијању њихових личних вештина: јавног наступа, преговарања, вођења дебате и постизања компромиса. Студенти преузимају улоге дипломата УН, представљају различите земље и расправљају о темама које су на дневном реду. Учесници као делегати разрађују стратегију, припремају резолуције, преговарају и решавају конфликте, у складу са процедуром УН.

„Београдски међународни модел УН – BIMUN 2007“ обухватиће симулације заседања следећих органа УН: Савет безбедности на тему „Опасност ширења нуклеарног оружја: Ситуација у Ирану“, Генерална скупштина – VI Комитет на тему „Јачање улоге Уједињених нација-реформа Савета безбедности“, Савет за људска права на тему „Права националних мањина у југоисточној Европи“ и Комитет за светску баштину УНЕСКА: на тему „Заштита угрожене баштине у областима конфликта“.

На скупу ће учествовати студенти друштвених наука из целог света. На Конкурс за „BIMUN 2007“ могу се пријавити студенти и постдипломци факултета друштвених наука (старости до 29 година), који добро знају енглески језик, уз обавезу да попуне Апликациони формулар и напишу мотивационо писмо (до 250 речи). Пријављивање: од 15. децембра 2006. до 31. јануара 2007. године. За даље информације о самој конференцији и процедури за пријаву, видети сајт: www.unaserbia.org.yu ■

In memoriam

др Иван Максимовић
1924–2007

Биографски подаци. Професор Иван Максимовић рођен је у Београду 21. априла 1924. године. Основну школу и гимназију завршио је у Београду с једним прекидом јер је током Другог светског рата био искључен из гимназије због учествовања у омладинском антифашистичком покрету. После завршетка рата матурира и уписује се на Правни факултет у Београду који завршава са као одличан студент 1949. године. У току студија ради у Војноиздавачком заводу и Војноисторијском институту. По завршетку студија изабран је за асистента при Катедри економских наука на Правном факултету у Београду 1950. године.

Академска каријера. Од тада на даље Иван Максимовић гради једну успешну академску каријеру. Докторирао је на Правном факултету у Београду 1957. године са тезом „Економска теорија социјализма у грађанској економској науци“. Следеће године је изабран за доцента, а за ванредног професора 1963. године. Иван Максимовић постаје редовни професор политичке економије 1968. године у свој 44-тој години живота што се за даташње стандарде сматрало веома брзим академским напредовањем. На Правном факултету ради све до

одласка у пензију 1989. године. Од 1975. године је у више наврата био шеф Катедре за економске науке. За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1979. године, а за редовног члана 1985. године.

Усавршавање. Професор Иван Максимовић је стекао своје формалне квалификације на Правном факултету у Београду. Међутим, он је од раних дана био укључен у међународну универзитетску средину. Већ 1954. године одлази на студије у Торину где је дипломирао на курсу *Института за европске студије*. У току летњег семестра 1955. године боравио је на последипломским студијама на *Париском правном факултету*. На *London School of Economics and Political Science* имао је три студијска боравка током 1958, 1962. и 1968. године. Као стипендиста Фордове фондације провео је школску 1961/62. годину у САД на универзитетима *Columbia, Harvard* и *Berkeley*. Након ових стручних усавршавања био је на многим светским универзитетима и научним установама где је учествовао на семинарима и научним скуповима о економској теорији социјализма и упоредним привредним системима.

Рад у научној заједници. Професор Иван Максимовић је био веома активан у научним круговима где је запажена његова организациона активност. Он је био један од организатора скупа југословенских универзитета у Дубровнику – *Универзитет данас*, председник организационог одбора међународног научног скупа *Маркс и савременост*, организатор научних скупова *Наука и друштво*, *Социјализам у југословенској теорији и пракси*. Посебно се истиче његова активност у оквиру Одељења друштвених наука САНУ, где је био председник организационог одбора три велика научна скупа и уредник три зборника радова са ових скупова. Био је сарадник *Трећег програма Радио-Београда*, *Коларчевог народног универзитета*, *Дома омладине* и низа других институција.

Професионалне академске функције. Професор Иван Максимовић је био генерални секретар и потпредседник *Савеза економиста Југославије*, председник *Савеза економиста Србије*, оснивач и први председник *Београдског друштва за проучавање самоуправне економије*, управник *Економског одељења Института друштвених наука*, управник *Економског одељења Института друштвених и правних наука* Правног факултета у Београду и директор *Центра за економска истраживања Института друштвених наука*.

Професор Иван Максимовић је био први главни и одговорни уредник часописа *Економска мисао*, био је члан редакције друга два часописа *Економист* и *Анали Правног факултета у Београду*, уредник и коаутор *Економског лексикона*, *Енциклопедије самоуправљања* и *Енциклопедија марксизма*.

Јавна признања. За свој научни и јавни рад професор Иван Максимовић је добио низ јавних признања. Издвајамо Орден заслуге за народ (1947), Орден рада са златним венцем (1974) и Орден рада са црвеном заставом (1988). За научни рад и животно дело професор Иван Максимовић је добио 1991. године престижну Седмојулску награду Републике Србије.

Библиографија. Професор Иван Максимовић је био веома плодан и разноврстан научни стваралац. Области његовог рада се протежу од политичке економије социјализ-

ма, упоредних економских система и опште економске теорије до економске филозофије, историје економске мисли, односа економије и политике, теорије нормалних цена и друштвене својине. Професор Максимовић је створио своју посебну школу власничког концепта друштвене својине.

Свој први рад професор Иван Максимовић је објавио у часопису *Економист* 1951. године под називом „*Енгелс: Положај радничке класе у Енглеској*“. Када је часопис *Анали Правног факултета у Београду* објавио свој свечани број 1991. године посвећен академику Ивану Максимовићу, сачињена је библиографија његових радова која је имала радвно 300 одредница. Међу овим библиографским јединицама било је 32 књиге, уџбеника и монографија. Након одласка у пензију професор Иван Максимовић је објавио још 12 научних радова.

Чиста теорија социјализма. Може се слободно рећи да је изградња напредног социјалистичког друштва и економије била основна животна идеја водиља професора Максимовића која је снажно утицала на његов научни рад од првог по последњег тренутка. Али професор Максимовић није био идеолог него научник, био је образовани марксиста који је био отворен за расправу са свима који су мислили другачије. То је показао од првог момента у свом научном раду. Од када је упознао у Паризу чувеног економског теоретичара социјализма Оскара Ланге, професор Максимовић се занима за тзв. чисту теорију социјалистичке привреде.

У његовој дисертацији наилазимо на изванредне есеје о Friedrich von Wieser-у и субјективној теорији вредности, као и анализи социјализма у делима његових следбеника Pareto, Barone, Cassel. У то време нема примера да неко тако коректно пише у Југославији о критици социјализма која постоји у делима

вон Mieses-а и Хаук-а. Идеје економске нерационалности колективистичке привреде и немогућност калкулације цена средстава за производњу која нису тржишно разменљива веома много окупирају професора Максимовића. Либерално-социјалистичка доктрина Lange-Taylor-Lerner – која третира цена не као разменске вредности, него као индексе алтернатива неопходне за рационалну алокацију оскудних ресурса – изузетно је утицала на формирање научног става Ивана Максимовића. Он критикује субјективну теорију вредности као статичну и парцијалну теорију цена супротну Марксовој теорији радне вредности, али увиђа да су тржиште и тржишно одређивање цена неопходни у социјализму ради доношење рационалних економских одлука привредних субјеката. Ту идеју ће професор Максимовић задржати током свог касније научног рада, уз бројне варијације примерене посебној природи појединих питања.

Својом докторском дисертацијом Иван Максимовић је много више утицао на каснији научни подмладак него што је можда и био свестан те чињенице за време живота. Читава плејада нових економиста добила је тиме први отворени прозор у свет другачијих идеја од оних које су биле преовладавајуће у време кругог и доктринарног проучавања и тумачења марксизма код нас.

Теорија нормалних цена. Покушаји формирања властитог тржишног пута у социјализам, који су били веома присутни шездесетих година прошлог века у нашој земљи, захтевали су и нову креативну теорију цена. У тим оквирима је вођена велика дебата између две школе мишљења – теорије доходне цене и теорије специфичне цене производње. У једном моменту био је покренут посебан научно-истраживачки пројекат *Образовање цена*

у привредном систему Југославије којим је руководио професор Зоран Пјанић. Професор Иван Максимовић је узео веома активно учешће у њему. Цео пројекат је био реализован у оквиру Центар за економска истраживања Института друштвених наука, чији је управник управо био професор Максимовић. Он сам је обрадио део који се односи на *Теорију и систем цена у СССР-у* чиме је омогућио нашој научној јавности да упозна до тада мало познате прилоге совјетских аутора о ценама у планској привреди.

Теорија специфичне цене производње се потпуно уклапа у општу научну визију професора Максимовића који верује да социјалистичка привреда мора да буде тржишна привреда у којој цене играју важну алокативну функцију. Сам тренутак у коме се одвија ово истраживање умногоме ће одредити будући правац кретања наше економске мисли. Није толико био у питању конкретан одговор на начелно питање о историјском облику деловања заклона вредности у социјализму, колико методолошки поступак у оквиру кога је цела анализа извршена. Он по први пут у нашој историји економске мисли повезује општу теорију цена са статистиком, математичком анализом и компјутерском симулацијом. Конкретан проблем је био како да се реши трансформациони проблем на примеру југословенске привреде. То решење ће касније имати своје историјски ограничено трајање, али ће примењени метод егзактне економске анализе остати као трајна вредност и допринос развоју наше економске мисли.

Теорија друштвене својине. Професор Иван Максимовић је формирао своју школу друштвене својине са бројним следбеницима, докторским дисертацијама и научним радовима. Она започиње његовим делом „Теоријске основе друштвене

својине“ које је професор Максимовић објавио 1974. године. Паралелно са расправом о деловању закона вредности у социјализму тече и једна друга расправа о основним институцијама у оквиру којих се формира самоуправна тржишна привреда. Основна власничка дилема је била како дефинисати и институционализовати друштвену својину.

Професор Иван Максимовић је поставио методолошку тријаду коју ће користити до краја свог истраживања у овој области: друштвена својина има своје субјекте, предмет присвајања и економску садржину, што све скупа мора да доведе до остваривања присвајања према раду. Професор Иван Максимовић од тада посвећује сву своју ерудицију и теоријско знање ка формулисању и увођењу оваквог модела друштвене својине у живот. Он постаје водећи теоретичар у овој области и инспиратор нових истраживања. Стицајем историјских околности у моменту када дефинитивно преовлађује његов власнички концепт друштвене својине радикализује се питање институционалних промена, које ће на крају да доводе до њене приватизације.

У међувремену, професор Иван Максимовић организује три расправе у САНУ о овом питању: *Привредни развој и привредни систем Југославије* (1982), *Криза југословенског економског система* (1986) и *Трансформација својинских односа – теоријски и емпиријски аспекти* (1992). Иако друштвена својина неће преживети кризу економског система Југославије, баш као што се није одржала на сама држава Југославија, радови професора Максимовића остаће упечатљиви есеји о утицају институција на привредни живот и економски развој.

Уџбеници. Свака парадигма у економској теорији на крају добија своју уџбеничку интерпретацију. У том смислу уџбеници нису само

обавезна студентска литература, него истовремено и сведочанство историјског тренутка. Она једна мање или више једноставан начин објашњавају фундаменталне економске проблеме и дају одговоре који утичу на формирање фундамената у сваком привредном систему. Професор Иван Максимовић је заокружио свој научни опус са два велика педагошка рада: *Политичка економија, Увод у марксистичку теорију и капиталистички начин производње* (прво издање 1975) и *Политичка економија социјализма* (прво издање 1981).

За памћење. Професор Иван Максимовић је био образовани марксиста који није робовао догамама и цитатима, него је врло успешно примењивао Маркову научну апаратуру и поглед на свет. Он је био одан до краја своје каријере основним принципима социјализма. Баш као и Маркс, привреду није посматрао изван друштва. За разумевање привреде користио је своје широко знање од историје до филозофије и уметности. Живео је у време великих полемика, али је био полемичар са неопходном смиреностију и смислом за фину расправу. Проницао је у суштину проблема; желео је да мења свет набоље, али не и да натура промене. У тешким тренуцима умео је да задржи људско достојанство и морални интегритет. Био је интелектуалац, професор и научник каквог би пожелео сваки велики универзитет.

др Олга Поповић –
Обрадовић
1954–2007

Тек када сам, по завршетку овог текста, на његовом почетку написао конвенционални наслов, постао сам свестан трагичне извесности губитка драге колегинице и пријатеља. Иако смо сви ми, са Катедре за правну историју, знали да се Олга већ две године бори против тешке болести, сваки њен долазак међу нас уливао је наду да је повољан исход ове борбе могућ, а захваљујући њеној снази и упорности и вероватан. Због тога је вест да смо је коначно изгубили ипак примљена са неверицом.

Прерано прекинути животни пут Олге Поповић почео је 1954. године у Марибору. Њено одрастање и сазревање су, међутим, везани за Београд, где је завршила основну школу и гимназију, а 1977. године дипломирала на Правном факултету као један од најбољих студената своје генерације. Следеће године изабрана је за асистента приправника на Историји државе и права народа Југославије, а после одбране докторске дисертације 1996. године ускоро преузела и наставничке дужности на свом предмету, сада Националној историји државе и права. У звање доцента је поново изабрана 2002. године. Поред редовних последипломских студија на Правном факултету у Београду била је на стручном усавршавању на *École des Hautes Études en Sciences Sociales* у Паризу, а касније архив-

ска истраживања обављала у Паризу, Лондону и Будимпешти. Захваљујући свему томе, а пре свега сопственом таленту, преданости и упорности, Олга Поповић – Обрадовић је у тренутку избора за доцента Правног факултета имала све особине самосталног и критичног истраживача на пољу правне и политичке историје.

Историјске науке, а посебно оне окренуте друштвеним односима и установама, нису област у којој значајни резултати често настају захваљујући блеску младалачке генијалности. Заокружен опус овде је готово увек производ дуготрајно сакупљаног истраживачког искуства и критичког преиспитивања идеја и закључака, обично као резултат научне комуникације која и сама захтева време. Животно доба у којем је рад др Олге Поповић – Обрадовић трагично прекинут обично је тренутак у којем се тек очекују коначни плодови вишегодишњег истраживања архива и аналитичких напора.

Због тога донекле изненађује целовитост, зрелост и вредност дела које нам је оставила др Олга Поповић – Обрадовић. Те његове одлике, међутим, разумљиве су ономе ко је познавао аутора, његову рационалност и доследност, прецизност и способност за концентрацију.

Од својих првих корака у науци Олга Поповић – Обрадовић се определила да истражује један релативно кратак период националне историје, прве две деценије двадесетог века – доба за које се везује представа о Србији као *модерној и европској држави*. Ова два предиката – данас актуелнија, чини се, него икада раније – на плану правних и политичких институција исказују се као *демократија, парламентаризам и страначки плурализам*. То су, уједно, појмови

чију је судбину на тлу Србије у доба између мајског преврата и првог светског рата упорно и доследно настојала да разјасни Олга Поповић – Обрадовић.

Период који је често еуфорично оцењиван као „златно“, а понекад, не мање паушално, као „камено доба“ српске демократије, никада није био систематски истраживан са овог становишта. Низом радова посвећених попуњавању ове празнине, Олга Поповић – Обрадовић је успела да створи целовиту и уравнотежену уставно-политичку слику тадашње Србије. Међу тим радовима централно место припада њеној докторској дисертацији „Парламентаризам у Краљевини Србији 1903–1914.“, која је, уз извесне измене и истраживачке допуне, објављена 1998. године под насловом „Парламентаризам у Србији 1903–1914“. Иако се радило о пионирском подухвату, који би имао значајну вредност и да се ограничио на приказивање институционалних решења и њихове генезе, Олга Поповић – Обрадовић је уложила велики напор да реконструира стварну слику функционисања српског парламентаризма у пракси. По мишљењу оцењивача, ради се о кључном делу студије, који је при томе у целини ослоњен на изворну грађу јер је литература у тој области сасвим оскудна. Захваљујући овим анализама аутору је било могуће да осветли улогу различитих политичких чинилаца – владара, странака и војске – као и односе између владе и опозиције, нарушавања уставности у изборном систему, политичку културу и менталитет српског друштва.

У једној рецензији ова монографија је оцењена као „прекретно историографско дело које битно помера границе сазнања и схватања српске историје“. Две године касније, у студији „Идеја и пракса ус-

тавности у Србији 1869–1914: између либералне и ‘народне’ државе“ (Уставност и владавина права, Београд 2000, стр. 103–168) иста проблематика је синтетички изложена у ширем временском оквиру. Целовитост погледа на уставно-политичку историју ових простора на почетку двадесетог века показује и прилог Олге Поповић – Обрадовић у коауторској студији са Мијатом Шуковићем и Веселином Павићевићем „Парламентаризам у Црној Гори“, објављеној 2002. године у Подгорици.

Поред институционалних решења и социјално-културних услова, један од неизбежних чинилаца у политичком конституисању посебно наших простора је и нација. У својој магистарској тези, објављеној 1988. у облику монографије под насловом „Стојан Протић и уставно решење националног питања у Краљевини СХС“, Олга Поповић – Обрадовић је дошла у додир и са овим проблемом, и он више никада није изашао из њеног видокруга.

Иако прекинут у тренутку када се могло очекивати да ће дати још богатије резултате, рад Олге Поповић – Обрадовић је оставио дубок траг у нашој историјској науци. Он ће трајно остати незаобилазан у свим настојањима да се осветли историја Србије у првим деценијама двадесетог века.

А у последње две деценије, игром историјских околности, готово сва питања којима се истраживачки бавила постала су актуелне дилеме српске садашњости и будућности. Дилеме за чије разрешење је потребно свако расположиво знање и искуство учиниле су многе научне истраживаче ангажованим интелектуалцима. То је, чини се на нужан и природан начин, била и Олга Поповић – Обрадовић. Политичко деловање подлеже другачијим мерилима вредновања него научни рад, и није примерено да пријатељи

и колеге са Катедре дају оцену о томе. Ипак, тешко је оспорити да је и на том пољу Олга показивала од-

лике достојне поштовања – пре свега рационалност и доследност. Лични квалитети, дугогодишња сарадња и

вредан стваралачки допринос осигуравају јој трајно место у баштини Факултета и сећањима колега. ■

Осмех на дар

Студенти Правног факултета, уз пуну моралну и финансијску подршку управе Факултета и Министарства просвете и спорта, 25. и 26. децембра 2006. године посетили су Косово и Метохију како би уручили новогодишње пакетиће српској деци која живе у метохијским енклавама Ораховац, Велика Хоча, Гораждевац и Осојане. Сама посета представља круну једномесечне акције сакупљања пакетића на Факултету и од стране појединих предузећа и појединаца ван њега. Резултат акције је био више него задовољавајући јер је одзив дародаваца био изванредан. Од прикупљених поклона састављено је преко четири стотине пакетића који су се састојали од више различитих врста слаткиша, школског прибора, књига, а понеко је добио и који комад нове гардеробе. Иако се више десетина студената пријавило да иде на Космет овим поводом, из разлога безбедности био је дозвољен одлазак само двадесеторо студената.

На Космет се кренуло 25. јануара и увече се стигло у Митровицу, где је студентска делегација нашег Факултета наишла на изузетно леп пријем домаћина студената Правног факултета у Митровици у чијем су студентском дому и преспавали. Тачно у седам сати ујутру, уз пратњу џипа Косовске полиције и звечанске телевизије Мост, кренуло се пут Метохије. Прво станица – Ораховац, где у стравичним условима, око православне цркве, у пречнику од око пет стотина метара живи свега пар стотина Срба у неверо-

ватно тешким животни условима. Пошто су све три ораховачке основне школе остале у албанском делу града, једна стамбена кућа је помоћу шпер плоча преуређена у основну школу коју похађа неколико десетина ђака српске и ромске националности. Њихов топли дочек уз певање традиционалних косовских песама на све присутне је остао јак утисак. Следећа дестинација – Велика Хоча, град црква, има их тринаест (од 12. до 20. века). С обзиром да је место искључиво српско, Срби живе у нешто бољим условима него у Ораховцу, али их је преко педесет посто напустило Хочу од 1999. године, тако да сада има свега седам стотина душа. И ту је дочек од стране школског особља и ученика био веома срдчан, укључујући и веома укусан и богат метохијски доручак. Уприличена је и посета чувеном средњовековном Дечанском винском подруму. Након Велике Хоче, непланирано, а на велико одушевљење студената, следећа станица био је манастир Високи Дечани, где су студенте дочекали, провели црквом и лепо угостили игуман епископ Теодосије и прото-синђел Сава који су нас, указавши на велике проблеме с којим се Манастир ових дана сучељава, везану за дивљу градњу. Кроз сам град Дечане, ситуација је била веома напета јер је био пијачни дан, па је град био пун људи, који су псовали и претили када су видели београдске таблице, али се, хвала Богу, све на томе завршило. Након Дечана студентска делегација је посетила село Гораждевац код Пећи, где је наро-

чито био потресан сусрет с два преживела тешко повређена дечака од напада Албанаца на српску децу која су се купала на реци пре две године. Након Гораждевца следећа дестинација била је српско повратничко село Осојане где је посебно тужан утисак оставила огромна зграда основне школе, некада пуна ђака, а данас са само пар ученика у сваком одељењу. Преко Дренице, са првим мраком, студенти су се вратили у Митровицу, где су након вечере учинили посету манастиру Бањска који је у фази обнове. Монаси су се с радошћу сетили посете значајно веће групе професора и студената овоме манастиру пре две године. Након тога студенти су кренули пут Београда у који су стигли 27. децембра ујутру.

„Цела посета је оставила на нас један снажан утисак, било је врло потресно, тужно, али и импресивно и нама несхавтљиво у каквим условима српски народ живи у јуж-

CIP – Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 378(497.11)

ACTA diurna : билтен Правног факултета Универзитета у Београду / уредник Војислав Станимировић. – 2004, бр. 1 (октобар) – . – Београд (Булевар краља Александра 67) : Правни факултет Универзитета у Београду, 2004 – (Београд : Досије). – 29 cm

Двомесечно. – Наставља традицију билтена који је излазио у периоду од 1990–1997. године под истим насловом
ISSN 1820-3981 = Acta diurna (Београд)
COBISS.SR-ID 118246156

ној српској покрајини“, каже студент IV године Матеја Ђуровић. План је, и томе се сви свесрдно надају, да је ова акција само почетак у низу акција које ће током 2007. го-

дине спровести студенти Правног факултета како би помогли деци Косова и Метохије колико је то у њиховој моћи, и како би им на овај начин вратили осмех на лице. Си-

гурно је да ће ова акција и убудуће уживати подршку Управе и професора Правног факултета Универзитета у Београду, а надамо се и шире заједнице. ■

